Byxii oronuudai proletaarinar, negedegtii!

ƂURIAAD-MONGOL ҮNEN

XOLBOONOI KOMUNIIS (BOLЬŞEVIIG) PAARTIIN BURIAAD MONGOL MOZIIN KOMITEEDEI, BMASSR-n TYBEI GYISEDXEXE KOMITEEDEI ba BURSOVPROFOI YDER BYRIIN OORGAN

(2075) | 1937 onoi FEVRAALЬ 21 | Sen 5 myn.

NYXER Ordzonikiidziin DURASXALDA

Manai paarti ton xynde aldalta yzebe: fevraaliin 18-ai yder Grigoori Konstantiinoviç Ordozonikiidze zyrxesaa ybeşenhee bolzo tyrgen yxeleer naha baraa.

Şalgarza garahan udarıdagşa, paartiin xeregei tyleө araltagyi temesegşe, socialiis indyystriin jalarama haiı ilaltanuudai daışalxii udaridagşa ba emxidxegşe bai ene manai dyterxei ba inag xani nyxerii zerge dundamnai yxel buliaaza abaaşaba daa.

Nyxer Ordzonikiidze xamag haruul haixan beje nahaxydelmerişen angiin xeregte, xyn tyrelxiteniii syleөiı xeregte, komuniizmiin xeregte xuu zoriuulza ygehen ı. Yşөө edir zaluu nahandaa Leeninei aguu jixe tug doozagsaad, tere gehenhee xoişo nahanaigaa eses xyrter tugii ynenşe şudarguugaar gartaa barin jabaza, tyryy diiconuud deere temesee geeşe hen.

Xamag aza baidal ami nahaniinь xaan zasag ba byrazin-pomeeşçig darlaltada esergyysehen xydelmerişed ba iaaşadai revoliuucan temeseltei, SSSR dotor proletaan aguu jixe revoliuuciin ilaxiin tyleө temeseltei, sagaanai aarminuudii ba gadaadiin interveentnyydii xiaa soxi jabadalii emxidxelgetei, socialiizmiin ilaltata baiguulalai taharşagyi xolbootoi. Busalma revoliuucan eneergijee gaza xydelmerilehen gazar byxendenь ilaltanuud udaa aa dabagdadag le baihan jym.

Nyxer Ordzonikiidze bol paartiin tabihan aguu jixe ilgonuudii gyisedxexedee aixa suxarixa geeşii medeegyi ľşeviigoi yliger bolomoor xyn hen. Dyle badarma eneerıь, xatuu başam ba sexe zanşalanь, oloniitii udaridagşa emxidxegşiin eli garhan biligenь haixan hanaatai ba xerligөөr xynyydte xandadagainь gaixamşag şanartaı kildon taaraldahan baigaa. Nyxer Sergooji tanixa xynde e byxii şanarnuudanь medeeze. Iime şanaraar johotoi lьşeviig—Leeninşe xyn ilgardag baina.

Hyylei 7 zil soo nyxer Ordzonikiidze SSSR-ei xynde yiledberiii oroilon udaridaza baiba. Socialiis ekonoomin aguu jixe ilaltanuud Ordzonikiidziin neretei xolbootoi. rgoogoi tuhalamzaar paarti bolbol xydөө azaxuiji, traanortii, oboroonii zebsegzyylhen asara xysete tyryy zergiin nde indyystriii manai oron dotor baiguulxiin bepxeşeg rilgo gyisedxehen baina. Xynde indyystriiin xydelmerişedei olon milijoon aarmiii oroilon xytelberileze nyxer rdzonikiidze bol şine teexnikii tyxieerexe ba ezemden dalxiin froont deere bexiiin bexi xeremyydii udaa daraa obtolon ilaza abhan baina. Socialiizmiin xeregte ynen eje sedьxelee ygehen ba bolьşeviig paartiii toirozo negeehen, xynde indyystriiin biligtei xydelmeritegşedei kaadrii amtai oroldosotoigoor xymyyzyylen ydxөөze baihan jym.

Tiigeed mynөө, nyxer Ordzonikiidze, şiimnai bideneer geiş. Ene geegdelei gaşuudalanь arilaşagyi. Manai oronoi yxii azalşad ene gaşuudalii xezee xoino gemşen hanaxa. ocialiizmiin xygzen mandalgada ulas oronoigoo xyrөөd aihan yjede şamaigaa aldababdi. Aguu jixe temeselei zaaar dabagdahan ede ilaltanuud soo şinii azalai, şinii eergiiin, komuniizmda beje sedxilee xizaargyi ygehen eiş jixexen xubi bailsana. Xagasabaldi daa, xairata inag yxer Sergoo.

STAALIN,	*G. PETROOVSKI.*	*N. JEZOOV.*
MOOLOTOV.	*R. EJXE.*	*I. AKUULOV.*
KAGANOOVIÇ	*J. RYDZYTAAK.*	*V. MEZLAUK.*
VOROŞIILOV.	*M. KALIININ.*	*N. ANTIIPOV.*
ÇUBAARЬ.	*A. ZDAANOV.*	*M, SKIRIAATOV.*
MIKOJAAN.	*A. ANDREEJEV.*	*J. JAAKOVLEV.*
KOSSIOOR.	*P. POOSTEŞEV.*	

Soveedoi Kontrooliiin komiis bolbol, komuniizmiin xeregei tyleө tusgaar temesegşe nyxer

Sergoo Ordzonikiidziin

xemhee urid aldagdal bolhon tuxai Soveed Xolboonoi byxe azalşadtai xamta gaşuudana.

Ene gaixamşagta bolьşeviigoi byxii nahanai jabadal bol xydelmerişen angiin xeregei tyleө, byxii azalşadai xeregei tyleө tusgaar temeselei zişee manai paartiin, Leenin—Staalinai paartiin generaalin şugamii zybөөr jabuulxa jabadalda yzyylhen şin xatuugai zişee myn. Nyxer Sergoo Ordzonikiidze delxein kapitaliizmda, manai orondoxi aagentnuudtanь ba eldeb zyhnei şaaranuudta esrgyy temsel soo komuniis bylgemii baiguulza baigaa Staalinai ştaabai geşyyn myn.

Nyxer Staalinai ton oiriin tanii baihan, nyxer Sergoo Ordzonikidziin xoinoho şanaalsahanaa Soveed Kontrooliiin komiis manai Bvxexolboonoi komuniis paartiin Ceentr Komiteedto ba nyxer Staalinda medyylne.

SOVEED KONTROOLIIIN KOMIIS

Zam xarilsaanai Aradai Komisariaad bol SSSR-ei azalşadii dairahan ton jixe aldagdal tuxai gynzegiigeer şanalan byxii tymer zamaixidta medeesene.

Byxii paartiin, olon milioon azalşadai xaluun zyrxende inag, xuuşanai bolьşeviig, Leenin Staalinai soraatnig, xynde indyystriiin biligtei emxidxegşe ba udaridagşa

Grigoori Konstantiinoviç Ordzonikiidze

fevraaliin 18-ai yder naha baraba.

Nyxer Ordzonikiidze bol bolьşeviizmiin ilaltiin tyleө, byxii socialiis azaxuin ilaltiin tyleө, manai aguu jixe Exe oronoi salbaran mandaxiin tyleө, şudarguu oroldohon dyle badarama temeselşe myn hen. Aguu jixe revoliuucaşa—bolьşeviig nyxer ba inag Sergoo Ordzonikiidze tuxai durasxal bidenei zyrxende mynxede xadagalagdaza, socialiizmiin şine şine ilaltanuudai tyleө temesexedemnai bidende zorig badaruulxa.

ZAM XARILSAANAI ARKOMAAD

SSSR-ei edіee xoolol azyiledberiin Aradai Komisariaad bolbol manai paartida, Soveed Xolboonoi xydelmerişen angida ba byxii azalşadta toxioldohon xynde geegdel tuxai, SSSR-ei xynde azyiledberiiin Aradai Komisaar, BK (b) Paartiin Ceentr Komiteedoi Politbiyroogoi geşyyn nyxer

Grigoori Konstantiinoviç ORDZONIKIIDZE

sag busaar nygşehen tuxai ediee xooloi azyiledberiin byxii xydelmerilegşedte medeesene.

Manai oronoi byxii azalşad bolьşeviig paartiin tyleө dyle badarma temeselşe, grazdaan dainai froontiin erelxeg zyrxete seregei xytelberilegşe, socialiis azyiledberiin biligtei baiguulagşa, manai paartiin erxim tyryy xytelberilegşedei negen, Leenin ba Staalinai soraatnig bolxo nyx. Ordzonikiidzii tanidag mededeg ba duraldag baina.

Nyx. Ordzonikiidziin gereltеme dyri yliger bolbol komuniizmiin xysed ilaltiin tyleө temeselde byxii azalşadai zorigii badaruulana.

SSSR-ei EDIEE XOOLOI AZYILEDBERIIN ARADAI KOMISARIAAD

SSSR-ei ARADAI KOMISAARNARAI SOVEEDHOO

SSSR-ei Aradai Komisaarnarai Soveed bolbol manai paarti ba Soveed zasagai erxim xytelberilegşedei negen, socialiis azyiledberiii emxidxegşe, komuniizmiin xeregei tyleө ynen sexe temeselşe, BK (b) P-n CK-ai Politbiyroogoi geşyyn—Xynde azyiledberiiin Aradai Komisaar

Grigoori Konstantiinoviç Ordzonikiidziin

Fevraaliin 18-da naha barahaniii SSR Xolboonoi xydelmerişen, tariaaşan ba byxii azalşanda gynzegii gaşuudaltaigaar medeesene.

Aradai Komisaarnarai Soveed bolbol xelberiyylegdeşegyi ba gal dylen jabahan bolьşeviig, Soveed socialiis azyiledberiii emxidxegşe nyxer Ordzonikiidziin naha baraza xynde geegdel bolhondo oronoigoo byxii azalşantai xamta gaşuudalza medyylene. Revoliuucan temeselşiin ba socialiizmii baiguulagşiin aldarta haixan jabadaliinь manai oronoi byxii azalşanda ba komuniizmiin tyleө temeseze jabahan byxii revoliuucan temeselşedte zişee bolzo ygexe baihanda bataar naidahanaa medyylene.

SSSR-ei Aradai Komisaarnarai Soveed.

SSSR-ei OBOROONIIN ARKOMAADHAA

SSR Xolboonoi Oboroonlin Arkomaad. Xynde azyiledberiiin Aradai Komisaar, BK(b) P-n CK-ai Politbiyroogoi geşyyn, xuuşanai bolьşeviig, grazdaan dainai froontnuud deere Ulaan Aarmiiin ilaltanuudii edibxiteigeer emxidxegşe—SSR Xolboonoi Revoliuucan Dainai Soveedoi geşyyn, Arbanegedegeer, Arbandyrbedegeer, Arbanzurgaadagaar Ulaan Aarminuudai ba Kavkaazai seregei froontiin Revoliuucan Dainai Soveeduudai geşyyn baihan

Nyxer GRIGOORI KONSTANTIINOVIÇ ORDZONIKIIDZIIN naha barhaniii Xydelmerişen Tariaaşanai Ulaan Aarmiin Ulaan seregşyyd, komandiirnuud ba politikan xydelmerişedte gynzegii gaşuudaltaigaar medeesene.

Manai byxii orondo inag, өөreingee ge oilig temeselşe, xelberiyyleşegyi bolьşeviig—leeninşe nyxer Ordzonikiidziin durasxalii Ulaan Aarmi xezeedeş abşaj baxa. Proletaariin revoliuuciin daisanuudtai e ergyy ba socialiizmiin tyleө temeselde sym zoriuulhan terenei byxii nahanainь jabadal Ulaan Aarmiin seregşyydte xododoo zişee bolzo, Soveed oronoi Oboroonii bexizyylxiin tyleө tedenei saaşanxi xydelmer denь ulam byri zorig tyryylxe.

SSSR-ei OBOROONIIN ARKOMAAD.

BK(b) P-n CK—nyx. STAALINDA SSSR-ei AKS—nyx. MOOLOTOVTO

Buriaad-Mongol respyyblikiin paartin ba paartin bişe bolьşeviiguud xamag azalşan arad, byxii paartitajaa byxii oron ulastajaa xamta, dyle badarma leeninşe bolьşeviig, manai paartihaa, Soveed gyrenhөө şalgarsan garhan xytelberilegşedei negen, aguu jixe Staalinai ynen şudarguu soraatnig—manai inag **Grigoori Konstantiinoviç Ordzonikiidziin** xemhee urid nygşehen—ton **xynde** aldagdal tuxai gynzegiigeer gaşuudana.

Xyndete Sergoogoi dyri yligerenь, Leenin—Staalinai paartiin xeregte, manai olon yndehetenei **aguu** jixe socialiis exe oron bolxo SSSR dotor **socialiizm** baiguulxa xeregte temeseheniinь, byxii nahanainь jabadal olon milioon bidenei zorigii badaruulna.

Buriaad-Mongoloi Paartin organizaaca, byxe arad, bolьşeviig paartiin Ceentr Komiteedii, Soveed zasagii toiron, araduudai aguu jixe voozdь, inag xairata nyx. Staaliniii toiron byri nigtaar zagsaxa ba komuniizmiin xysed ilaltiin tyleө temeselde xyse şadalaa arbadaxin jixedxenebdi.

BK(b) Paartiin Mozkom.
BMASSR-ei Tybei Gyisedxexe Komiteed.
BMASSR-ei Aradai Komisaarnarai Soveed.

INAG XAIRATA SERGOO

Komuniis paartiin ba Soveed zasagai gaixamşagta xytelberilegşedei negen, komuniizmiin xeregei dylete temeselşe, paarti ba byxii azalşadai inag xairata nyxer, Leenin — Staalinai naidamtai şabi ba soraatnig *Sergoo Ordzonikiidziin* naha baralga jaaşagyi xynde gaşuudaltai.

Nyxer *Ordzonikiidze* zaluuxan nahanhaa revoliuucan xydelmeride orozo 1903 ondo Rosiin social-demokraad xydelmerişenei paartida geşyyn bolzo, nyxer Staalinai xytelberieer profesionaal revoliuucioneer boloo hen. Nyxer *Ordzonikiidziin* aldar nerenь SSSR-ei Socialiizmiin ilaltanuudai, bolьşeviig paartiin byxii daisanuudtaigaa temesehen istooritoi bexi barisaatai.

Teesgen hajaxan 1936 onoi oktiaabrь 28-ai yder nyxer *Ordzonikiidziiji* 50 naha xyrhenteinь paarti ba byxii oromnai amarşalaa hen. Proletaariin revoliuucada, paartiin baiguulaltada, xaanta zasagai unagaalgada, grazdaan dainai temeselde, SSSR-ei socialiizmiin ilaltanuudta *Sergoo Ordzonikiidziin* xydelmeriiin gabijaa elite jixe. Ilangajaa, Soveed oronoigoo xynde azyiledberiii *Staalinai* taban zilnyydei tysebei johoor delxei deere tyryy zergetei bolgozo, aradai byxii azaxuiji indyystrizyylxe xeregii xurdadxaza, Exe oronoo xenheeş dooşogyi teexniketei bolgohon baina.

Leenin — Staalinai paartiin xeregte, aguu jixe komuniizmiin xeregte *Sergoo* nyxerei xydelmerilehen yliger zişee bidenei xydelmeride xezeedeeş mynxe.

Grigoori Konstantiinoviç Ordzonikiidze

SERGOO ORDZONIKIIDZE

(BIOGRAAFIHAANЬ)

Grigoori Konstantiinoviç Ordzonikiidze—„Sergoo" nyxerei 50 naha xyrehenei bajarai oi yngergeheer gurbaxan hara bolzo baina. Soveed Xolboonoi byxii araduud tiixe yjede jyn jixeer bajasaza, bajarai dalaigaar busalaa hem. Xalag daa! Xediixen hara bolood Sergoo nyxerei zyrxen togtoşxo geze xen medee hem... Mynөө Soveed Xolboonoi byxii araduud Sergoo nyxerөө şanalaza baina.

I

Nyxer Ordzonikiidze 1886 onoi oktiaabriiin 28-da Gryyziiin Gorişaa geze niutagta tyreө hen. Ordzonikiidziin esege ygeitei tariaaşan hen; xydөө azalaaraa xooloigoo tezeeze jadaxadaa Çiatyyra oşozo maargancіin şuluu şireze olzo bideredeg hen.

1898 ondo nyxer Ordzonikiidze Korguulai 2-klaastai hurguuli dyyrgeed Kaşuuriiin tymer zamai hurguulida orozo nege zil baigaad gertexineigee xooloigoo tezeeze jadaxadaнь hurguulijaa orxizo gertee xariaa hen. Udalgyi esegenь yxeşebe. 1900 ondo nyxer Ordzonikiidzii, yjөөlinь bolxo Taraac Ordzonikiidze gegşe Teiliis goorodto feelьdşerei hurguulida oruulaa hen. Feelьdşerei hurguulida bajaşuulai xybyyn orodoggyi, ygeitei aradai xybyyd orodog baigaa. Iimenyyzele hurguulida revoliuuciin zorilgotoi zaluuşuul suglarza sociaal-demokraad kryzooguud bii boldog hen. Tiime kryzooguudai negende nyxer Ordzonikiidze orohon baigaa. 1901-1902 onuudta nyx. Ordzonikiidze Tifliisei huragşadai tybei kryzoogto jixe aktiivna xydelhen baina. Tere kryzoogii bolьşeviig sociaal-demokraad Kazaarov xyteldeg hen.

Sergoo Ordzonikiidze, nyxer 1903 ondo Rosiin sociaal-demokraad xydelmerişenei paartida oroo. Ene saghaa exilze nyx. Sergoo Ordzonikiidze byxii beje sedxi eigee xamag xyşe şadalii xydelmerişen angiiin temeselei xeregte, Leenin—Staalinai paartiiin agu jixe xeregte bultiinь zoriuulza ygehen baina.

II.

1903-1905 onuudta nyx. Ordzonikiidze proletariaadai profecionaal revoliuucineer bolzo şiidee. 19 nahatai xybyyxen aad Gydaytiiin paart-organizaaciin eliте xytelegşenь oo şobo Syxyymei paartiiin okryzkomoi geşyyn podpoliiin niuusa xydelmeriiin bilegtei emxidxegşe, dyle baxarama propagandiist, agitaator bolo şi ebe. 1906 onoi janvaariiin 5-da Bombaara niutagta nyxer Ordzonikiidze xaanai poliicada aarestlagdaza, 1906 onoi ijyyniiin 7 xyrter Syxyymei tyrmede huugaad, xynei gar daabriaar tendehee garza Tifliis oşobo. Ende nyx. Ordzonikiidze Staalin nyxertei exi uulzaa hen Tiixedе nyx. Staalin „Dro" (Sag) geze neretei bolьşeviig gazeedai redaaktor baigaa hen. Uulzahanaigaa ygleөder nyx. Ordzonikiidze nyx. Staalintai tipograafidaнь oşozo uulzaa hen. Tiixedenь nyx. Staalin „RSDR Paartiiin negedelgiin xural tuxai" geze zoxioohon debteree belegiee. Tere debteriinь Sergoo xybyyn abza jireheer menьşeviigyydtei temesexe jabadaldaa xereglee hen. Tere saghaa xoişo Sergoo nyxer Staalin nyxerei ton oiriin nyxerenь, ton etigeltei xani tuhalagşaнь xetedee boloo hen. Xojor hara tuxai Tifliiste xydelөөd aavgustda niuusaar xile dabaza, jabad geed, udalgyi Rosii busaa hen.

1907 onoi maartada nyx. Ordzonikiidze paartiiin xydelmeri xexiin tulda Bakuu goorod elьgegdebe. Ende le, nyx. Staalinda xytelyylze, nyx Ordzonikiidze zaluuxan xybyyn baixahaa xoişo exilze aradtymenei bodotoi xyşete, nigaraşagyi xatuu ebleresegyi şiryyn leeninşe bolzo, temeselei berxeşeel ajuulnuulai urda nugarxagyi bolьşeviig bolzo huuri tabaa hen. Şaumiaan, Dzapariidze, Spandariaan gegşed teri xamta Staalin nyxerei xytelberi er nyx. Ordzonikiidze Bakuu goorodoi bolьşeviigoi komiteedto xydelөө hen. Ende baixadaa tiyyreg, oros, gryyziin, peers, armiaan, gexe metee olon yndehe jahanai myzegdehen olon proletaarinarai dunda ton şadabaritaigaar oilguulza bolьşeviigoi yzelii delgeryyldeg, menьşeviigei nomnoi hynөөdeg jabaa.

Balaxaanai rajoonoi paartin organizaator jabahan aad, 1907 onoi mai negende „Stepaan Raazin" geze xadala xeden mingan xydelmerişenei revoliuucan demonstraacii jixe aktiivnaar beledxelsee hen. Endehee aarestla abtaad Kyçkişbiili geze xuurmag nereer xorin zirgaan xonogto tyrmede huugaa hen.

III.

1907 onoi zun Bakuu goorodoi proletaarinar kapitaliist ezedtejee xelsee xexe boloo hen. Bolьşeviiguud Staatinai „Garaantitai zybleөn" geze aldarşahan loozongoor kapitaaltantai temesexe bolbo. Nyx. Ordzonikiidze bolьşeviig loozongnuudaar menьşeviigyydii, daşnaaguudii, eseernyydii zadar soxihon baina. Bakuu goorodoi proletariaad Staalinai, bolьşeviiguudai xytelhen aşaar diileze garaa hen. Zygөөr, ton ilaxa yjedenь nyx. Ordzonikiidze, 1907 onoi nojaabrьda poliicada barigdaad Bajiil goorodoi tyrmede huugaa hen. Udangyi nyx. Staalinş ene tyrmede xaagdaba.

1908 onoi apreelь 9-de Bakuu goorodoi syyd nyx. Ordzonikiidzii byxeli nahaaranь Sibiir syleze xamag boidaliinь erxii duuhan xahaxa geze şiidxeberi gargaba. Tygeed baitaraa oktiaabriiin 27-do urdaxi deeree nemelte şiidxeberi—Abxaazida revoliuuciin jabuulga xehenэinь tulda nemeze nege zileer kreepostide xabxaglaxa geze nemeri şiidxeberi abaa. 1909 onoi xabar Sibiir syleglebe. Baixa gazaranь Eniseiin gybeerniiin Potaskyi geze dereeven baigaa. Tende xojor hara baigaad, bodxuulzaa Bakuu goorodoo paartiiin xydelmeride busaba. 1909 onoi zunai hyylde bolьşeviiguudai Bakuugai organizaaca nyx. Ordzonikiidzii Iraan Peersiiin revoliuucan xydeleөnyydei dunda paartiiin xydelmeri xexiin daalgaza elьgee hen. Nyx. Ordzonikiidze ende oşohoor xaan zasagai kolonizaaciin darlalta da zyrihen olon tymenei xydeleөnii emxileze, xyteleze oroo.

IV.

Iraan Peerside baixa zuuraa nyx. Ordzonikiidze nyxer Leeninutei, bolьşeviiguudai xiliin saana ceentrtei, bolьşeviiguudai Pariizdaxi byleglei ton nigta kontaakt xoloo xee. Xiliin saana xebleglehen bolьşeviig literatuurii Iraan Peersieer damzuulza Rosii oruulxii emxilee hen. 1910 onoi nojaabrьda nyx. Ordzonikiidze Bakuu goorodoo busaza, endehee Pariiz oşozo, vogzaalda buuhaar seb sexe Leeninei kvartiirada oşobo. „Tere saghaa xoişo manai ton dyte nyxernai boloo hen" geze nyx. Kryypskaja domogtoo bişedeg.

„Ilьiç tolgoitoi bolьşeviig byleg zyg byrihөө xarbuulza baihan sag hen" geze nyx. Ordzonikiidze tere yjiin tuxai xelehen baidag. Paartiiin kaadriin idei-teooriiin zergii deeşelyylxiin tulda Leeninei bii bolgozo xytelberildeg paartiiin hurguulida, Pariiz şadarai Lonzimoo geze gazarta nyx. Ordzonikiidze huralsaza exilbe. Udalgyi nyx. Ordzonikiidze Vladiimir Ilьiç Leeninei daalgabariaar hurguulihaa taharza niiterosiin paartiiin konfereence tataxiin beledxel xexee elьgegdebe Leeninei ene daalgabarii nyx. Ordzonikiidze erxim hainaar dyyrgee.

1911 onoi nojaabrьda nyx. Ordzonikiidze Pariizda nyxer Leeninde xehen xydelmriiingөө tuxai toosoogoo elidxeed Peterbyyrg oşoo hen. 1912 onoi janvaarьda manai paartiiin istoorido gyn udxatai paartiiin konfereence Praaga goorodto bolzoi. Nyx. Ordzonikiidze Tifliisei bolьşeviiguudai organizaacahaa elьgeegdehen aad, xelsehen zyil byride jixe aktiivnaar orolsozo zyblehen baidag. Ende bolьşeviig paartiiin CK-ai geşyyn bolzo hungagdaa hen. Rosiidaxi jabuulgii xytelberilexiin tulda CK-ai Biyroodo nyxed Staalin, Sergoo Ordzonikiidze, Spandariaan gurbani hungagdaa hen.

1912 onoi maartda nyx. Ordzonikiidze Peterbyyrgiin paart organizaacada oşozo Praagiin konfireence tuxai eliixel xee hen. Tendehee Voloogdo goorodto sylelтede baihan nyxer Staalinda oşozo bodxuultaza garahan nyxer Staalintai xamta Bakuu orood, tendehee Tifliis oşobo. Tende nyx. Ordzonikiidze paartiiin xeden tyrnen zaabari dokymeentnuudii, tedeen soo nyx. Staalinai bişehen „Gyrenei IV dyyme hungaxa tuxai RSDR Paartiiin hunguuliin platfoorno" geze debteri niuusaar xebleze delgeryylbe.

1912 onoi apreelьda nyx. Ordzonikiidze daxin Peterbyyrg teeşe oşobo. Xynei paasportaar baihan aad, poliicada barigdaba; gurban zileer kaatorgada zaraglaxa, tereenei hyyleer nahaaraa sylegiexe bolbo. 1912 onoi oktiaabrida xyidөө tymer şyder zyylgeze Şliselьbyyrgiin kaatorgiin tyrmede şiixuulba. Kaatorgii gatalaad 1915 onoi oktiaabrida Zyyn-Sibiirei Aleksaandriin tyrmede jabuulagdaba. Endeş baixadaa susarşaagyi Sergoo menьşeviigyydtei, eseernyydtei, anarxistnuudtai gal bidarma temesel xehen baixa jym.

V.

1917 onoi fevraaliin revoliuuciin tyryyşiin ydernyyhee exileed revoliuuciin xydelөөji byxezyylen badaruulxiin tulda, olon tymenei aradii revoliuucan temeselde yrgenөөr orolsuulxiin tulda Jakuutida xenzyyrgyi jixe xydelmeri jabuulaa hen. Jakuudai soveedoi gyiсedxexe komiteedoi geşyyn, niitiin ajuulgyin komiteedoi prezidiymei geşyyn bolhon aad, jixe aktiivnaar jakuu Iuudai dunda emxidxeleiş agitaaciinş jabuulga xehen baina.

1917 onoi maida nyx. Ordzonikiidze Erkyy orozo, tende Petrograad orozo te proletaarinarai dunda pa daişalxii xydelmeri jab

Leeninei duradxalaar Ordzonikiidze bolьşeviig organizaaciin Petrograad miteedoi geşyynde oruul Petrogradai komiteedoi roogoi geşyyn, Petrog soveedoi ispolkoomoi g bolgogdoo.

Paartiiin VI xuralii yngergexiin daalgabariiil nyxer Staalinda ygehen gaa. Leenin өөrөө ybehei soo xorgodozo baigaa hen xer Staalinai daalgab nyx. Sergoo xojor daxin de oşozo paartiiin zaaba han baina.

Nelieed olon xyn rev ciin xydeleөnhөө hyrdө xadanь CK-ji, Petrog paartorgan zaacii nyx. S bariza baigaa; Sergoo ny yrgelze Staalinai xazuuda xamta Leeninei loozon dai tyleө suxariltagyi te ze jabaa.

Nyx. Ordzonikiidze sen riiin exleer Kavkaazai orozo menьşeviigyydei l revoliuucatai temeseө. onoi nojaabriiin 6-da Kav haa Petrograad busaba. I nei ynen şabi hen tulda l tarliaadai Aguujixe rev ciin tyleө temesegşedei t şlin yjenyydte bejede x gyi jabaa hen. Bolьşeviig tiiin Petrograadai komitee nyx. Sergoo daalgabari Keerenski tyryytei Kras generaalai xasag koorpos halgaaxiin tulda froontdo geegdee.

VI.

1918 onoi janvaariiin CK Sovnarkoom xojorol tooloor nyx. Sergoo U nin onso komisaar bolh tezeeleer dutahan niutag xangaxa daalgabari abaa Ukraiini bazuuza baihan nec imperialiistnarai aa xobxosoxixiin tulda nyx. zonikiidze azalşan tymenі xim şadabaritagaar em hen. 1918 onoi apreelьda Sergoo Doon myren oşoza maan gaidimaguudii buta xo jabadalii emxidxee hen. onoi apreeliiin 9-de RSF Sovnarkoom Leenin—St xojorol gar tabilgataigaar reed gargaxadaa urda onso komisariaad togtoozo goo nyxerii tyryylegşenь b hen. Nyx. Sergoo byxii şadalaaraa byrzymerei k revoliuucii daran orozo S zas gii urda zygte byxi xiin tulda xamag xysөө ga hen.

1918 onoi main 7-do Ordzonikiidze aavstro ger niiin seregyydei, sagaan guudai Rostoov goorodii a baixala bultaлнaa hy Batajskahaa suxarihan beje Tixoreeckhee Cariican revoliuucadi esergyy yin daralsaa. Tendehee jaaraza baanь oşood neemecyydii xariuulza, ulaan aarmii zyylze, Kybaan-Çernomoo respyyblikii togtoogoo.

1918 onoi ijyyniiin nyx. Staalin Cariican go jireze revoliuuciin jabua xytelexedenь Sergoo nyxer

(Yrgelzelelnь 3-dxi niuurta

Grigoori Konstantiinoviç Ordżonikiidze

SERGOO ORDŻONIKIIDZE

(Xojordxi niuurai yrgelżelel)

нь tuhalagşa jabaa. 1918 zun Doon Kybaaнь xojoroi şerte D niikin generaalai an seregyyd yimyyleze adaнь nyx. Sergoo onso arlig zorig zyrxeer xydel-llehen baina.

19 onoi janvaariiin hyy-deniikinten Vladikavka z əd baixadaнь nyx. Sergoo xen ulaan otriaatajaa Vla vkaazii arşalaza baha d egyi baatarlig geroiizm ahan baina. 1919 onoi oiiin exieer Sergoo nyxer saar Tifliis orozo tendexi şeviiguudtai zybşeldeze, yziiin menьşeviig zasagii soxixo arganuudii bideree Tendehee zagahaşanai on-ur Kaspiiin dalaigaar Ast-an goorodoor toirozo Mos-orood, Sergei Miroonoviç ovtai exi tyryyn tanilsaza, saşagyigeer xanilsaa hen.

VII.

traxaanhaa jireheer Mosk-a nyxer Sergoo Leeninde jabuulgajaa elidxeed onoi ijyylьde baruun tiin XVI aarmiiin Revo-an Dainai Soveedoi ge-bolgogdozo, dainai xeregii hara udaridaad 1919 oktiaabrida Deniikinii iin tylөө elьgegdee. Urda tii xytelөө bolzo jabahan cki ulaan aarmiiin em-alduulgahan baigaa.

Sergoo XIV aarmiiin liuucan Dainai Soveedoi yn bolzo, Troocki tende-algaagdaza, nyx. Sergoo nde bişeg bişeze, Troocadalhan xeregii zahaza revoliuuciin ilaxa jabadalii alduugyi myrtenь oruulhan baina.

Sergoo nyxerei tere bişeg deerenь:

Yynşlixt ba Staalin xojoroi xeleheneer xadaa Sergoo ton etigeltei seregei xydelmeri-legşe baina. Ton ynen aad ton xereg bytөөstei revo-liuucionieer geze tereenii bi өөrөө arba garan zilei medexeb"

geze Leenin bişee hen.

1920 onoi janvaarьda nyx. Sergoo Kavkaazai froontiin Revoliuucan Dainai Soveedoi gesyyn bolgogdoo. RK (b) Paar-tiiin CK-ai togtooloor Xoito Kavkaazda Soveed zasagii daxin bodxooxo biyroo bii bolgozo, tereenei tyryylegşede Sergoo nyxerii, tyryylegşiin orolegşodo S. M. Kiirovii batalaa hen. 1920 onoi apreelьda nyx. Sergoo Bakuugai proletaarinarta tuhalaza Azerbaidzaanhaa mysevatiiin zasag xuu soxigdoo. 1920 onoi apreeliiin 30-da nyx. Sergoo Ordzonikiidze Kiirovtejee, XI aarmiiin komaan-dalagşa nyx. Levandovskitai Bakuu goorod jiree hen. Soveed Azerbaidzaanai tylөө Sergoo nyxerei temesehenii nyx. Staalin xediixen ygөөr xel xedee:

„Azerbaidzaanda exi tyryyn orohon, Azerbaidzaaniii sylөө-legşede mende amarii xyrgeneb"—gee hen.

Ukraajnahaa ba zyyn urda zyghөө deniikintenii halgaahan, Xoito Kavkaazii ba Kavkaazai yberii koontrevoliuucahaa halgaaxa temeselde ylişegyi daişalalgiin gabijaatai tyleenь Byxerosiiin TGK 1921 onoi main 19-de nyx. Sergoodo Ulaan Tugai oorden xaira ygөө hen.

Nyx. Sergoo Leenin Staalinai paartiin hurguuliiin şabi hen tuldaa onso şadabaritaigaar Kavkaazai komuniistnarii xytelen hurgaza, paartorganizaacii byxizyylee hen Soveed zasagii zoxiooxoo hen yndehe barimtalxa ba yndehөөrөө deerelxexe yzel jabadaltai xairagyi temeseldeze Kavkaazai olon yndehetenei xoorondo Leenin—Staalinai internacionaliizmii xetedenь bexizyylee hen. Sergoo nyx. Kiirov xojoroi udarıdalgaar Bakuugai neeftiiin azyiledberi doroitolhoo garza, helьbegdeze yrgөdxegdөө hen. Elekteriin azyiledberi, xynde indyvstri xojoroi huuriii respyyblikenyydte bataar zahaza ygөө.

VIII.

Paartiiin XIV xural bolbo. Xuurmaggyi ynen leenintenei bulad xatuu staalintanaar xamta nyx. Sergoo tymer xana bolzo, bolьşeviizmda urban Zinoovьjev Kaamenov xojorii daralsaza oroo hen. Tiigeed oir zura Kavkaaz oşozo, tendehee Xoito Kavkaazda Kraikomoi negedegeer sekretaarь bolzo baid gee

1926 onoi nojaabriiin 3-da CK ba CKK xojoroi pleenymeer nyx. Sergoo CKK-ai tyryylegşe bolgogdoo hen. SSSR-ei TGK-n preziidiymei togtooloor nyx. Sergoo Xydelmerişen Tariaaşanai Inspeekciin Arkom ba SSSR-ei Sovnarkomoi tyryylegşiin orologşo boloo hen. CKK—RKI Sergoo nyxerөөr xytelegdeze troockiis zinoovьjevtonoi revoliuucada esergyy jatuulgii tutasoxixo jabadalda jixe tuba xyrgөө hen. Kapitaliizmii daxin hergeexe gehen troocki-zinoovьjevtonoi butasoxiuulhanai hyyleer Buxaarin, Toomski, Riikov tyryytei baruunai opoziicin xubxai tarxiaa yrgexedenь nyx. Sergoo byxi gal dylen xysөөrөө tedeenii xuixalaa xiorboholoisoo hen.

Nyx. Ordzonikiidziin xytelberilehen Xydelmerişen-Tariaaşanai inspeekce biyrokratiizmtai, gyrenei aparaadai dutuu dundatai temeseze aşagyi jixe revoliuucan xydelmeri bytөөhen baina.

IX.

1930 onoi nojaabriiin 10-da SSSR-ei TGK-n preziidiymeer SSSR-ei aradai Azaxuin Deede Soveedoi tyryylegşe bolgogdoo hen BK(b) Paartiiin CK ba CKK-ai 1930 onoi dekaabriiin pleenymeer Politbiyroogoi gesyyn bolzo hungagdaa hen. Soveed Xolbooji ton bogonixon bolzorsoo ton jixe indyystriiin xysetei gyren bolgojo geze Staalinai zaahani Sergoo nyx. bejelyylze şadaa hen. 1-xi taban zil soo myneenei xysetei metaluurgitai bolzo, saaşadaa delxei deere tyryy deede zergiin indyystriter bolgoxiin tylөө Sergoo nyx. temeseze Staalin nyxerei, paartiin zaxiaa zaabariii nelieed bejelyylhen baina. Tere aşaaranь xynde indyrstrimnai bygede kolxoozuudii urda yzegdeegyi narin oni hata maşiinanuudaar xangaza baina. Tere aşaranь manai Ulaan Armiin xenдeş buligdaxagyi dainai teexniketei boloo.

1935 onoi janvaarida Byxexolboonoi Soveeduudai VII Xural deere nyx. Ordzonikiidze xynde indyystriiin Arkomaadai elidxel xeheniinь socialis indyystriiin zaoxalanta badaraliii xaruulaa hen. 1935 onoi maartiin 22-to nyx. Ordzonikiidze Leeninei oordendo xyrtөө hen.

1936 onoi janvaarida SSSR-ei TGK nyx. Ordzonikiidzede Azalai Ulaan Tugai oorden ygөө hen.

Xydelmerişen angiiin ba azalşan tymenei enxe mynxe zargalai tylөө, kapitaliizmii yndeheerenь ygei xeze socialiizmii baiguulxiin tylөө Maarks-Eengelьs-Leenin-Staalinai mergen surtalii bejelyylxiin tylөө, bolьşeviig paartiin gol zam xagiji baruun zyynei xelbereinyyd hee arşalxiin tylөө, dyyren 34 zilde xamag byxi xysen şadalaa baran ygehen Grigoori Konstantinoviç Sergoo Ordzonikiidze nyxernai revoliuuciin xaruul deere baihaar naha oyyrebe. Sergoo nyxerei xehen bytөөhen xereg ylenь xezeedeeş martagdaxagyi, azalşan tymenei zargalai huuri boloo. Sergoo nyxerei badarangii sogtoi xursa zorigonь azalşan tymeniit xezeedeeş urmaşuulza, hazaalgaza jabaxa.

Soveed oronoi azalşad uidxarai gasalan amsahandaa Leenin-Staalinai ilagdaşagyi paartiii byri nigtaar xyrieeleze zagsaba

…HA BARAAŞ HANЬ, XEHEN …REGENЬ MYNXE

…raaliiin 19-ei yder yde-5 çaasta Ulaan-Ydiin pa-z-vagoonoi zavoodoi, pa-zoi ba vagoonoi ceexiin leer teeknikiin ba xyd l-edei miiting bolzo, ene g deere, aguujixe bagşa Staalinai xani nyxer ba iis xynde azyiledberiiin ndoor, manai paartiiin veed zasagai gabijaata xy-rilegşe nyx. Grigoori Kon-iinoviç Ordzonikiidziin barahanai tuxai zasagai ai medeeselii-zavoodoi iin komiteedoi sekretaarь Zayzoolkov xelexe zuu-

x. Ordzonikiidziin өөrein-ami nahanai hyyl iiu mi-e-xyrter garaa sugsaral-yxe xysel şad lhaa xy-erileheer daişalxii tuşaal e naha baranahaiнь, ma-paarti ba xydelmerişen jixe xyndөөr gaşuudana. BK (b) Paarti ba teren i jixe sesen bagşa, esege ag voozdь nyx. Staalin terenei xani nyxedii be-toiron, azalaa ulam hai-taoiza, komuniizmiin tyemesexe temeselee byri ar tabixabdi"—geze xe-

dende jixe xynde uşaral oldobo geed—nyx. Kapy (maaster) xelexenь, „nyx. Ordzonikiidziin gabijaata yyrgii bidener hain medenebdi, manai paarti ba byxe delexeiin xydelmerişen angiin istoorido martagdaxagyi, terenei xehen xydelmeri xezeedeş mynxe, terenei xydelmerii bidener saaşnь yrgeizelyylxebdi, azalaigaa yiledberiiin bytөөsii xeden xubi deeşelyylze zavoodaa tyryy zergede oruulza şadaxaodi. Minii brigaada mynөө yiledberiingөө prograamii 85 proc. dyyrgehen baigaa, ene nariin hyylde 150 proc. dyyrgexeb geze ujalgaa ygenəb".

Ene miiting deere abahan rezoliuuca soogoo ilgeze bişee: „Nyx. Ordzonikiidziin nahannaa nygşehen ene xynde uşaral bol bidenii xedii gaşuudalai baidalda oruulaaş naanь, terenei xehen xereg mynxe, manai orondo socialiizmiin baiguulxa xeregte xynde indyystri gol şiidxexii yyrgetei. Ene xariuusaigata xydelmerii nyx. Ordzonikiidziin xytelberi doro bejelyylze şadahan jym"—geze bişeie.

Nyx. Ordzonikiidziin revoliuucan gabijaata yyrge, terenei zaahan zasabarinь manai soveedei xydelmerişen angid xezeedeş martagdaxagyi geze gynzegiigeer gaşuudana.

Jym. Cerenei

BYRI YRGEN ALXAMAAR

Fevraaliiin 18-ai yder, 17 çaas 30 minyytede SSSR-ei xynde azyiledberiiin Aradai Komisaar nyxer Grigoori Konstantiinoviç Ordzonikiidziin genete tyrgen naha barahan tuxai, Ulaan-Ydiin mexanliidai xydelmerişed, alba xaagşadai traaурai miiting bolbo. Mexanliidai xydelmerişedei profkomoi tyryylegşe nyxer Kexexoonov miiting neeze, xairata udaridagşa nyx. Sergoo Ordzonikiidziingee durasxalii xyndelen xyl deeree zogsoxii duradxaxadanь, miitingde xamaadagşad bygde xyl deeree xyndiin johoor zogsobo.

Eneenei udaa mexanliidai paartorganizaaciin paartoorg nyx. Koliioosov nyxer Ordzonikiidziin naha barahan tuxai medeeselei yge xelebe.

Manai bolьşeviig paartida ba byxii oronoi azalşan aradta toxioldohon aguu jixe ui gaşuudalaar bidener sedxilee xydelen huladxa bişebdi. Leenin—Staalinai paartiii, terenei aguu jixe inag voozdь nyxer Staalinii toirozo, byri nigta bexieer zagsaxa, xyse şadalaa erşedxen, yrgen alxamaar şine ilaltiin tylөө uragşaa dabxixii byxii xydelmerişedөө urinabdi—geze xydelmerişen staxaanovşad Magiaalin, Trepyykov bolon bişeş nyxedyyd xelebe.

N. Garmiin.

XYSE ŞADALAA ERŞEDXEŻE ŞINE ILALTIIN TYLӨӨ

Fevraaliiin 19-ei yder, ydiin xoino 2 çaas 30 minyytede, Zoovetinstityydte, SSSR ei xynde azyiledberiiin Aradai Komisaar nyxer Grigoori Konstantiinoviç Ordzonikiidziin tyrgen zuura naha barahan tuxai instityydei sydentnerei, erdim uxaanai ba adminiistraaciin xydelmerilegşedei traaurai miiting bolbo.

Miitingi ene instityydei erdem uxaanai xydelmerilegşe, mestkomoi tyryylegşe nyxer Ivanoov neeze, xairata nyxer Sergoo Ordzonikiidziingoo durasxalii xyl deere bodozo xyndelexii duradxaxadanь, miitingde baigşad bygede xyl deeree zogsozo, nyxer Ordzonikiidziin durasxalii xyndelebe.

Eneenei udaa instityydei direektor Şirokoovski nyxer Sergoo Ordzonikiidziin naha barahan tuxai zasagai gazarai medeeselii sonosxozo, nahanainь azal baidal tuxai tyyxe nantarii xelebe.

Udaaluulan nyxed Ivanoov, Radnitu, Borsoojev ba Cerenei gegşed yge xelexedee, manai bolьşeviig paarti ba byxe oronoi azalşan aradta toxioldohon aguu jixe ui gaşuudal tuxai xeleze, Leenin—Staalinai paarti, terenei aguu jixe inag voozdь nyxer Staaliniii toirozo byri nigta bexieer zagsaxa, xyse şadalaa erşedxeze, yrgen alxamaar şine ilaltii tuilaxaar uragşaa dabşaxii, huragşadta byri hainaar huraxii uriba.

Ene miiting deere batalan abahan rezoliuuca dotoroo ilgeze bişebe:

—„Gyrenei Zoovetinstityydei erdim uxaanai ba adminiistraaciin xydelmerilegşed, sydentner paartiiin bi zasagai gazarai xursa biligte xytelberilegşedei negeniinь jabahan Grigoori Konstantiinoviç Ordzonikiidziin naha barahanda paartiiin byxii gesyyd, oronoigoo byxii azalşan aradtai xamta gynzegiigөөr gaşuudana.

Sergoo Ordzonikiidze nahanaigaa gaixamşagta baidalii socialiizmiin baiguulalta, paartiin bulad zergii nigtalan emxidxexe ba revoliuucada esergyy troockiiztnai temesexe xeregte bүxe sedxilee byrimynen ygehөn baina.

Leenin—Staalinai gaixamşagta tointь naha baraaş haanь, ene baatarlig bolьşeviigoi bii bolgonoi ba udaridahaa xynde azyiledberi ulam xygzene.

Xairata Sergoo nyxereigee nygşөөş haanь ui xei bolongyi, socialiis bygem baiguulxa xeregte komuniis paartijaa toirozo, өөn dotugee zergii byri nigtalaja!—gebe.

D. Lubsanai.

XITAD ORONDO

Gomindaanai pleenymïi toirood

Van-Czin-Vein „bolgoomzotoi programa"

Şanxai, 17 (TASS). Gomindaan paartiin tybei gylsedxexe komiteedoi pleenymei neegdexe yder ene paartiin udarïdagşadai negen Van-Czin-Vein gegşe statьjaa tunxaglaza, tereen soogoo Xitadai „yndehenei talaar aza tyrexiin bolgoomzotoi programajaa" elişelbe gexe. Ene asuudalii ali nege teeşenь sexe tabixaa aiza, eldeb janziin maneevar xexe zuuraa „yni udxan temesel jabuulxiin tulda xylisengii sedxileer bejie şinexe xeregtei" geze Xitad orondo zaabari ygebe.

Xitadai tomootoişnulai dunda, Van Czin-Vein ene statьjaa-ji Nankinai zasagta baigaa japoondo niuuralxuu etegeedyyd i programa myn geze yzemzelne.

Gyansiiinxinei eriltenyyd

Tokioo, 18 (TASS). Gomindaan paartiin tybei gylsedxexe komiteedoi gurbadugaar pleenymde xamaadalsaxaa araħan gyan siiin jixi şyyl Li-Syn-zeen, Bai-Czyn-si ba myn tereşelen Seçyan moziin axa tol'goi Liy-Sian gegşed fevraliin 16-ai yder iime duradxalnuudtaigaar pleenymde xandaa gene: —Xitad oronii abaraxa tuşaa byxe naaciin japoondo eserg yysexe xemzeenyydii abxa, japoondo eserg yysexe kampaaniin bodoto huuri todxoxiin tylөe oloniitiji seregei mergelde hurgaza exilxe, ulas ornoo syleelxe loozongtoi pitrioliis miting, de nonstraaca ba aradai xy leleenei bişe foor nuudii Naankinai zasagai zyghөe xuulita johoor tailbarilaxa—gebe.

MONGOL-MANZIIN XELSEEN TUXAI

Ulaan-Baatar, 16. (TASS). Janvaariiin exieer Buir-Nuurai baruun-urda rajoondo japoon - manziin soldaaduudai nebteren orohon uşar tuşaa janvaariiin 16-ai yder mongoloi zasag Manziin zasagta protestiin nooto elьgeegee geze medeesegdee hen.

Myrdelge xexede, mongoloi xilii ebdehen uşar ogto baiba ygei tiime tula tanai proteest buruu medeeselii yndehe bolgohon proteest myn geeşe geze medyylhen xariuu Manziin zasag janvaariiin 21-de elьgeehen baigaa.

Tiixedenь, mongoloi zasag şine nooto elьgeeze, tereen soogoo, narin nigtaar daxin myrdelge xeed yzexe le, japoon -manziin soldaaduud Mongoloi xile nebteren orooşonь byrin todoroxhoo baitagai, tere orozo jirehen gazartaa myneeş boltor baiza baihaniinь ba ulam dosooşoo tegyylxee zabdalaganь todorobo geze medyylhen baina. Japoon-manziin seregyydei baiza baihan gazarnuudii tere nooto soogoo eli todoor zaagaad, xile deerexi berxedelii zaisuulxiin ba Manzuurai staancadaxi xelseeji amzaltaigaar yrgelzelyylxiin tulda, Mongoloi gazar deerehee japoon- nanziin seregyydii ene gehe'r busaan abaaşagtii gehen eriltejee Mongoloi zasag daxin dabtahan baigaa.

Gebhş, manziin zasag ene asuudalai şiidebeeriii soxom udaarualxiin oroldolgo gargaxa, mongoloi daxiltiin nooto lo fevraal iin 3 ai yder xariuu telegraama elьgeegeed, tereen soogoo mongoloi nooto dotor nerelegdehen niutagnudai xaa na bahan iinь me legdexegyi ba nerenь eli bişe baina geze şal tagaalhan baigaa.

Mongoloi zasag ene telegraa madanь baha xariuu telegraama elьgeeze, eereingee nootonuud soo nerlegdehen niutaguudai xaana baihan tuxai delg rengii barimtanuudii medeesehen jyn. Myn Mongol oronoi bygedede me leeze gazarnuudhaa ede niutagnuud xaiшa xeden xemzyyrei xirede bahiinь medeeselsehen baina.

Tiigebeş haanь, manziin zasag mongoloi zasagai eriltede myneeş boltor xariuusaagyi. Japoon-manziin soldaaduud mongoloi teritoori deere ynөexi ezelhen gazartaa baiza baihaar gene.

ASAŞIBER

Ananda Sodnomoi*)

Ariuun haixan Buriaadta
Ajaa sengyy Xezenglin
Asa xyoşiin eberte
Amar syleе Asaşiber:

* *

Ara talahaa burgilhan
Arşaan bulag xyrlettei,
Dyrben zyghөe baglaihan
Dyxerig şugii şibertei
Duriim tatadag exe niutag.

* *

Asaşiber niutagaimni
Amagalan xongor tala
Aduusa malai ediee xool
Aldadgyigeer ygedeg daa.

*)Buriaad dunda hurguuliin V klaasai hurагşа.

Ispaanidaxi grazdaan dainai baidal

Dainai froontnuud deere

Madriid, *fevraalь 18.* (TASS). Madriid iii arşalaxa komiteedoi ysegelder tunxaglahan medee soo xelexenь, tybei froontiin Eçkoriaal seektorto hyuliin l şaasta faşiistnuudai manai Sin-Benitiin pozitsii ataakalxadanь bide tereniinь soxiзo daisanuudtaa gemtel uşaruulaabdi.

Yimyyleeşedei Yniverstetedei goorod, Baruun paarkii ataakalahanhaa jamarş yre garaagyi.

Xarama myrenei seektorto respyybliikiinxin daisanuudaigaa xojor talahaanь negen dodobtolgo xeze n lieed uragşaa dabxihan ba poziicoo hairaruulhan baina Tiixede yimyyleeşed, xalaanaigaa seregii asıraza koontrataaka xehenş haa gedergee xajuulhan bi jixeer gemtehen baina. Yimyyleeşedei suxarixadaa xaja han seregei materiaal ba biu zebseg respyybliixiinxidei garta orozoi.

* *

Barseloona, *fevraalь 18.* Kordooviin froontdo respyybliixiinxid Viilbja deelь-Rilo (Kordoovohoo zyyn xoino 50 kilomeetr) huuriniii şiglen dabxiza jabana. Kordoovohoo zyyn tee 50 kilomeetr gazarta baihan Lopeera şadar jixe zorigtoigoo operaaca xeze respyybliikiinxid yimyyleeşedei froontiin şugamii symelebe.

(TASS).

* *

Bilьbaao *fevraalь 17.* (TASS) Biskaajskiin froontiin Oçandaanoi rajoondoi zasigai artileeri, respyybliikiinxidii ataa kilaxihedeze baihan yimyyleeşedei okoopii handargızai. Yimyyleeşed jixeer gemteze gedergee suxarihan baina.

* *

Pariiz, *fevraalь 17.* (TASS). Gavaas agenstviin m deesehenei joor, mynee yder ydehee xoino generaal Miaxiin gazeetuudai tylөelegşedtei jarildaxalaa medyyleniinь, mynee yglөegyyrhee exileze respyybliikiinxid madri dai froontiin byxii ycaastguud ba Xarama myrenei rajoondo dobtolgo xeze baina. Miaxiin xelehenei johoor, dobtolgiin xangaltatai zaar jabaza baihan tuxai medee orodog baina.

* *

Pariiz, *fevraalь 18.* (TASS) Espanь aagenstviin medeesexenь, hyylşiin yderyydte Madriid şadar yimyyleeşedei 9 mingan xyn aluulahan ba 15 smoliioodiinь buuduulza unahan baina.

Aragoonoi froontiin Teryeelь seektorto respyybliikiin aviaaca yimyyleeşedei pozitseii edibxiteigeer boombodobo. Froontiin byxii seektorto yimyyleeşei respyybliikiinxidii Evro myren şadar xyseteigeer ataakalaba.

An laayizlin froontiin Orgiiva seektorto (Grinaado proviinca) respyybliikiinxid yimyyleeşedii ton jixe strateegiin udxatai poziicohoonь tyribe. Yimyyleeşed seregei xeregselei zyilnyydii ton jixeer orxizo oşohon baina.

* *

Pariiz, *fevraalь 18.* (TASS). Espanь aagenstviin medeesexenь, Malaagiin rajoonhoo tergeden garagşadii faşiis aviaaciin dobtolgodo oruulxagyin tulda zasagai samoliooduud Motriilь Almeeri xojoroi xoorondoxi xargii deegyyr xaruuldaza jabaza baina.

Madriidii boombodolgo

Pariiz, *fevraalь 18.* (TASS). Gavaasai medeesexenь, hyniiin tegende yimyyleeşedei 15 samoliood Madriidai tyb şadarai rajoonuudii boombodobo. Bagsaamziin medeegeer 11 xyn alaahan, 60 xyn şarxatahan baina. Nege boomo Beelьgiiin elşen gazarai balşan deere unahan aad tehereegyi baina

Yimyyleeşedei zerlig aaşa

Valeensi, *fevraalь 18.* (TASS). Faabra aagenstviin medeesexenь, Ispaaniiin jystiiciin miniitr Garsiaa Olliver Malaagiin aradzonoi tergeden garşa baihan tuxai miniistrnyydei soveed deere elidxel xebe Yimyyleeşedei koraablinuud ba sam liooduud, myn itaali ba germaaniiin koraablinuud Malaagahaa tergeden garagşadii aixabtar jixeer buudahan boombodohon baina. Tergeden garagşad abşa jabahan jyymenyydee zamdaa xajahan baixa jym. Xargii deegyyr aluulhan xynyydei bejenyyd dyyren Ybeged, emegtelşyyd, yxer buugai homon, boombonuudai teherelge sooguur şuha uhan bolzo, xyn amitan şingi bişe bolşod tergeden garagşadai baina. Tergeden garaxa şadalgyi baixadaa eehdeingee kyygedii faşiistnuudai habarta oroxogyinь tulda, amiiinь baraza, hyyleerenь taraxi tolgoigoo şuluunda soxiзo juu, ali jabaza jabahan abtomaşiina doro orozo yxehen jabadalnuud olon baina. Motriilь xyrter 112 kilomeetr amaraltagyi ba idee xool, undagyigeer jabaza oşodog baina. Xoinohoonь, namnaza jabahan faşiistnarai taanka ba aşaanai maşiinanuud tedeniii xysexedee jamars ilgaagyigeer duuhiinь aladag baina. Motriilь goorod myneeton jixe ajuulai urdaxana baina. Ene baaxan aad, ygiitei goorodto tergeden garagşadai oloor jireed baixada edee xoolol produukta ba xubsaha xunar dutadag boloo. Motriilь tergeden oşogşod jixe jadara za baina. Tergeden garagşad faşiistnuudai garta oronxaar yxee haa deere geze bodono.

Narailaxa ger nee[...]

Agiin aimagai Urda[...] somonoi „Xubisxal xys[...] xoozdo narailaxa ger n[...] Ene gerei tyxleer[...] hain, dotoroo seser, [...] oronuudanь zeelexen dii[...] tei, sab sagaan prosten[...] şine xynşiltei.

Elyyrii saxixa xeltes[...] reşeltei akuşeerkii ele[...] Exenernyyd jixel b[...] tere gertee oşozo nara[...] bolzo exilee.

Iime ger bii bolgoxo[...] kolxoozoi tyryylegşe[...] Jin Badmiin jixe or[...] gargaa.

A. Aty[...]

Ulaan bulang xoohon

Boaxon. Buriaad-Jen[...] bylegei 6 klixoxoi ul[...] anguud hyylei yede[...] baidag bolşo. Ede nii[...] xee ezed oldoxogyi d[...] dotorxi xeregsnlyydeni[...] halşah n ba zaremanii[...] bolzo baina. Somonoi un[...] baişan i erxilegşiin xe[...] zegyi deerehee xairan k[...] riin oronuud orxi[...] Eneen tuxai himalaa t[...] xyn jaaralaa oldoiog[...] se? Bylegei soveed xa[...] saxagyi jymaa gyy?

Xydee b[...]

Togtooloo dyyrgen[...]

Ulaan-Ononoi a magai[...] te mediciiniiin bolьniisa[...] ciiliis sojoloi baişan b[...] za exilheer zilhee ylyy[...] baina.

Barilgiinь xydelmeri[...] baixa xenertei aad, eed[...] iiixe jyyme iyredeeşzy[...] janzaaraa xydelmeriinь[...] eelee haa yşe 1 2 zil so[...] haxagyinь lab Ede baril[...] iii şamduulxa geze a[...] gyiseixexe komiteed[...] laxin togtool gargahan[...] ereenee xysendeenь or[...] tylee temesenegyi.

N. Jy[...]

Xariuusalgata redaa[...] orologşo D. ARDIIN[...]

MYNӨӨDER

„ERDEM" KINOODO
Bespidaannica

„PROGREES" KINOODO
Mii iiz Kronştaata

MYNӨӨDER
OROS DRAAMIIN GYRENEI TEAA[...]
B. Ja. Goofrad tabixa M. Goorьki
Posleednijee
3 yzegdeltei pjeese Resp. gabijaata art. A. Je. LARIOO[...] xyteiberieer tabigdaxa.
Zyzegei e ilxenь 8 çaashaa. Kaassa yder 11-hee 2 ç. ydeşe[...] 9 ç. boltor

Biyrokraad Seelьberovoi gemeer

Aga. „Zagotzernoogoi" Mogoitiin pyynktii erxilegşe Seelьberov gegşe azal xydelmeridee biyrokraadaar xandaza, gyrenei jixe ynete zeeriii gemteeze baina.

Jyyb gexede, Agiin somonoi „33-ai" kolxoozoi yrehenei busaaltada oruulxa 200 tuxai ceentner soortoto şeniiciin alta şingi haixan tariaa tuşaaxadanь „soortoto tarianai aakt ygei, aakt ygei baixadaanь bi eneende xariuusaxa bişeb, xamaagyi..." geze pyynktde abtaad baihan muuxai tariaantai xolizo, soortoto şeniicii gemtee be.

Iime tula, biyrokraad Seelьberov gegşii ene buzagai xeregeinь tylөe xuuliin xatuu xariuusalgada daruu xamaaduulxii Agiin aimagai xuulii saxixa gazarna duradxanandi. **B. Z.**

Redaakciin aadres: Ulaan-Yde. Ceentrosojuuziin 19. Redaakciin telefoonuud: xariuusalgata redaaktorai — 3-44, xariuusal gata sekretaarai — 3-23, xydee a[...] xeltesei — 7-55, azayiledberiin xeltesei —5-07.

Noomir gargaşa C. NIMAAJEV. Verstaalagşa D. BALDANAI. B.-M. Praavda ba Ynenei tipograafi Ypolglavliit 160